

สถานภาพและแนวทางพัฒนารายวิชาภาษารัสเซียเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในหลักสูตรสถาบันอุดมศึกษาของไทย

The Status and Guidelines for Courses in Russian Language for Specific Purposes in Thai Higher Education

ปริตต์ อรุณโอสฐ¹, ดนุพล เฉลยสุข²

Parit Aroonoast¹, Danupol Chaloeisuk²

Received: 3 July 2022

Revised: 7 September 2022

Accepted: 3 November 2022

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพของรายวิชาภาษารัสเซียเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะของหลักสูตรระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาของไทย และวิเคราะห์แนวทางการศึกษารายวิชาภาษารัสเซียเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในหลักสูตรที่มีเรียนการสอนภาษารัสเซียในศตวรรษที่ 21 โดยพิจารณาข้อมูลจากหลักสูตรที่มีการเรียนการสอนภาษารัสเซียใน 4 สาขาวิชา จาก 3 สถาบันการศึกษา (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) ผลการศึกษาพบว่า รายวิชาภาษารัสเซียเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะที่ได้รับความนิยมสามอันดับแรก ได้แก่ ภาษารัสเซียด้านการท่องเที่ยวและบริการ ภาษารัสเซียด้านการแปล ภาษารัสเซียด้านธุรกิจและเลขานุการ แนวทางการศึกษาภาษารัสเซียเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในอนาคตควรมีการพัฒนารายวิชาภาษารัสเซียตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อาทิ ภาษารัสเซียเพื่อการท่องเที่ยวและบริการ ภาษารัสเซียในมิติการแพทย์และสาธารณสุข ภาษารัสเซียในมิติภาคการเกษตรและการอาหาร ภาษารัสเซียด้านการแปล และภาษารัสเซียในมิติวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและการเป็นผู้ประกอบการ

คำสำคัญ: สถานภาพและแนวทางการพัฒนารายวิชา, ภาษารัสเซียเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ, สถาบันอุดมศึกษาไทย

¹ อาจารย์, สาขาวิชารัสเซียและยูเรเชียศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, Email: parit.a@arts.tu.ac.th

² อาจารย์, สาขาวิชารัสเซียและยูเรเชียศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, Email: danupol.c@arts.tu.ac.th

¹ Lecturer, Russian and Eurasian studies, Faculty of Liberal Arts, Thammasat University

² Lecturer, Russian and Eurasian studies, Faculty of Liberal Arts, Thammasat University

Abstract

This article explores status for courses in Russian language pertaining to specific purposes in current higher education in Thailand. The goal is to analyze the future direction of courses in Russian pertaining to specific 21st century subjects by investigating course details for curricula from four study areas at three higher education institutions in Thailand: Thammasat University, Ramkhamhaeng University, and Chulalongkorn University. Results were that the three leading courses in Russian directed at specifically for purposes of Russian for Tourism and Hospitality, Russian Translation, and Russian for Business and Secretarial Work. In terms of future guidelines for the study of Russian for specific purposes, courses should be based on The National Economic and Social Development Plan and 21st Century Skills, including Russian for Tourism and Hospitality, Russian for Medical and Public Health Services, Russian for Food and Agriculture, and Russian for Small and Medium-sized Enterprises (SMEs) and Entrepreneurship.

Keywords: The status and guidelines for courses, Russian for specific purposes, Thai higher education institutions

บทนำ

ตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ พ.ศ. 2561-2580 มีการระบุถึงการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาที่ 3 ควบคู่กับทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ ทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และทักษะการเรียนรู้และการมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา (คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ, 2562) ทักษะการสื่อสารภาษาที่ 3 จึงถือเป็นหนึ่งในทิศทางการพัฒนาการเรียนรู้ที่สำคัญโลกยุคปัจจุบันที่ภาครัฐให้ความสำคัญในการการขับเคลื่อนสังคมและพัฒนาประเทศไปข้างหน้าโดยเฉพาะในแวดวงการศึกษาที่ครอบคลุมทั้งผู้เรียนและผู้สอน

ทักษะการสื่อสารภาษาที่ 3 ในด้านการศึกษา นอกจากจะสร้างอรรถประโยชน์ให้กับผู้เรียนในด้านความรู้ความเข้าใจถึงโครงสร้างทางภาษาและวัฒนธรรมที่มีลักษณะเฉพาะนอกเหนือจากโลกของภาษาอังกฤษแล้ว ทักษะดังกล่าวยังมีความสำคัญในแง่กระบวนการการทำงานและการ

ประกอบอาชีพให้กับผู้เรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับมุมมองการศึกษาภาษาเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะที่ปรากฏในแวดวงวิชาการภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศที่เรียกว่า ภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (English for specific purpose) โดยในบทความนี้มุ่งศึกษาภาษารัสเซียเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะซึ่งเป็นทักษะการสื่อสารภาษาที่ 3 เป็นสำคัญ

ภาษารัสเซียเริ่มมีบทบาทมากขึ้นในวงการศึกษาของประเทศไทย ดังจะพบได้จากหลักสูตรการเรียนการสอนภาษารัสเซียในระดับอุดมศึกษาที่มีจำนวนมากขึ้น อาทิ 1) สาขาวิชาภาษารัสเซีย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2) สาขาวิชารัสเซียศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 3) สาขาวิชาภาษารัสเซีย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และ 4) วิชาโทภาษารัสเซีย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยทุกหลักสูตรมีการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาภาษารัสเซียเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะตามแนวทางของคณะ

อย่างไรก็ดีเนื่องด้วยสถานการณ์ของโลกในยุคปัจจุบันเต็มไปด้วยพลวัตของการเปลี่ยนแปลงที่สามารถส่งผลกระทบต่อตลาดแรงงานของบัณฑิตในอนาคตได้ โดยมีปัจจัยเร่งในการขับเคลื่อนทั้งโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และการพัฒนาอย่างก้าวกระโดดของเทคโนโลยีใหม่ๆ ดังจะพบได้จากตัวอย่างของอัตราการว่างงานของไทยที่เพิ่มสูงขึ้นในรอบ 5 ปี ตลอดจนโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาในระลอกที่ 4 ที่ส่งผลกระทบต่อภาคการท่องเที่ยวในออนไลน์ลดลงร้อยละ 48 (Brand Buffet, 2564) นอกจากนี้หากพิจารณาจากอัตราการว่างงานที่จำแนกตามระดับการศึกษาที่สำเร็จในไตรมาสที่ 2 ของปี พ.ศ. 2564 พบว่าผู้ว่างงานส่วนใหญ่ร้อยละ 41.6 สำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษา (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2564)

จากสถานการณ์ข้างต้นย่อมส่งผลกระทบต่อตลาดแรงงานของผู้ที่ใช้ภาษาฝรั่งเศสในการทำงานอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยในปัจจุบันชาวฝรั่งเศสและผู้ใช้ภาษาฝรั่งเศสมีการติดต่อสื่อสารกับไทยในหลายภาคส่วน ทั้งการท่องเที่ยว การสาธารณสุข การลงทุนและการทำธุรกิจ ซึ่งเปิดโอกาสให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับภาษาฝรั่งเศสสามารถทำงานได้ตรงสายมากขึ้น แต่อย่างไรก็ดีในแง่ของงานวิจัยที่ทำการศึกษาด้านภาษาฝรั่งเศสเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อจะนำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนของนักศึกษาให้ตรงกับบริบทที่เกิดขึ้นในสังคมไทยกลับยังไม่พบเท่าที่ควร ทั้งนี้งานวิจัยด้านภาษาฝรั่งเศสในแวดวงวิชาการไทยส่วนใหญ่เน้นการนำเสนอความเข้าใจในเนื้อหาทางทฤษฎีทางภาษาศาสตร์ซึ่งแตกต่างจากมิติเชิงประยุกต์ในลักษณะต่างๆ ที่ครอบคลุมถึงภาษาฝรั่งเศสเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ

ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าการศึกษาเชิงสำรวจในด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในระดับอุดมศึกษา

ถือเป็นสิ่งที่จำเป็นและมีความสำคัญ เนื่องจากจะทำให้เกิดความเข้าใจถึงทิศทางของรายวิชาต่างๆ ของภาษาฝรั่งเศสที่เกี่ยวข้องกับการทำงานในปัจจุบันแล้ว ยังนำไปสู่การศึกษาแนวทางการปรับปรุงรายวิชาและเนื้อหาสาระการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะของสาขาวิชาที่มีการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสหรือภาษาต่างประเทศอื่นๆ ให้เกิดความทันสมัยมากขึ้นและสามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน ซึ่งในบทความนี้ผู้วิจัยมุ่งเน้นแนวทางการปรับตัวของรายวิชาภาษาฝรั่งเศสเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในกรอบของทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 เพื่อให้แนวทางการปรับตัวข้างต้นสอดคล้องกับบริบทสังคมไทยและยุทธศาสตร์ชาติ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

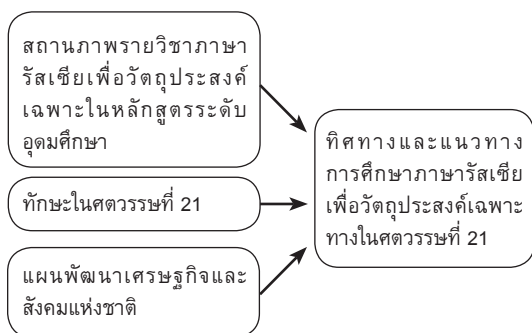
ในการศึกษาทิศทางและแนวทางการศึกษาภาษาฝรั่งเศสเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะทางในศตวรรษที่ 21 ประกอบไปด้วยวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาสถานภาพของรายวิชาภาษาฝรั่งเศสเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในหลักสูตรระดับอุดมการศึกษาของไทยในปัจจุบัน
2. เพื่อวิเคราะห์แนวทางการพัฒนารายวิชาภาษาฝรั่งเศสเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในหลักสูตรที่มีการสอนภาษาฝรั่งเศสในศตวรรษที่ 21

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทิศทางและแนวทางการศึกษาภาษาฝรั่งเศสเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะทางในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กรอบแนวคิดหลักสูตรมุ่งเน้นสมรรถนะของผู้เรียน (Competency-Based curriculum) มาประกอบ

การวิเคราะห์ โดยสามารถแสดงรายละเอียดได้ดังนี้

แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการสอนภาษาต่างประเทศเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในต่างประเทศ

การสอนภาษาต่างประเทศเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ เป็นหนึ่งในแนวทางการศึกษาภาษาต่างประเทศสำหรับผู้เรียนที่เป็นชาวต่างชาติเพื่อเป้าประสงค์ในการนำความรู้ไปใช้งานในกรณีใดกรณีหนึ่ง การจัดการเรียนการสอนภาษาในทิศทางดังกล่าวได้รับความนิยมในช่วงศตวรรษที่ 20 ทั้งนี้ทิศทางการศึกษาในช่วงแรกเน้นแนวทางภาษาอังกฤษสำหรับนักท่องเที่ยวผ่านการออกแบบหนังสือสำหรับการเรียนรู้ด้วยตนเอง อีกทั้งยังมีการสอนภาษาเยอรมันที่เน้นด้านวิทยาศาสตร์ให้กับนักศึกษา ซึ่งถือเป็นหลักสูตรประเภทแรกๆ ที่มีการสอนด้านไวยากรณ์และแบบฝึกหัดจากตำราเรียนทางวิทยาศาสตร์ (ณัฐชยา เฉลยทรัพย์, 2539, หน้า 219) การสอนภาษาต่างประเทศเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะสามารถจำแนกได้เป็นสองลักษณะใหญ่ๆ ได้แก่ 1) การสอนภาษาเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะอาชีพ (Occupational purpose) กล่าวคือมุ่งเน้นการนำภาษาไปใช้เพื่อการประกอบอาชีพต่างๆ โดยครอบคลุมภาษาที่ใช้สำหรับการทำงานและภาษา

เพื่อการสื่อสารในวงการธุรกิจ 2) การสอนภาษาเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในด้านวิชาการ (Academic purpose) เป็นการศึกษาภาษาในบริบทของศาสตร์ต่างๆ เช่น ภาษาเพื่อเศรษฐศาสตร์ นิติศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นต้น (Dudley-Evan & John, 1998, p. 6)

การศึกษาภาษาเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะโดยทั่วไปสามารถพิจารณาได้จากแนวคิดภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะหรือ English for specific purpose โดยมีสาระสำคัญในการกำหนดเนื้อหาและวิธีการสอนที่เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน ทำให้ลักษณะวิธีการสอนแตกต่างจากการศึกษาภาษาอังกฤษทั่วไป (Hutchinson & Waters, 1989) นักวิชาการบางส่วนมองว่าองค์ประกอบที่สำคัญในการศึกษาภาษาอังกฤษในทิศทางดังกล่าวคือ ความรู้ด้านภาษา ความรู้ด้านการเรียนการสอน และความสนใจเฉพาะด้านของผู้เรียน (Robinson, 1991) จากมุมมองของนักวิชาการหลายฝ่ายข้างต้น ให้ความสำคัญกับผู้เรียนในฐานะเป้าหมายในการศึกษาภาษาเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ อย่างไรก็ดีประเด็นดังกล่าวยังเป็นข้อถกเถียงในแวดวงวิชาการโดยบางส่วนมองว่าการศึกษาภาษาในทิศทางดังกล่าวไม่ควรเน้นผู้เรียนมากเกินไป แต่ควรเน้นที่แนวคิดการศึกษาร่วมกับเนื้อหาในการสอนภาษาอังกฤษไม่ควรเฉพาะด้านจนเกินไปแต่ควรมีลักษณะที่ครอบคลุมงานทั่วๆ ไปด้วยเพื่อช่วยเตรียมให้ผู้เรียนนำภาษาอังกฤษที่เรียนไปใช้ในสถานการณ์อื่นๆ ได้ (ณัฐชยา เฉลยทรัพย์, 2539, หน้า 233) จนกระทั่งถึงปัจจุบันแนวคิดภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะซึ่งถือเป็นกรณีศึกษาของการศึกษาภาษาต่างประเทศเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะได้รับการต่อยอดและถูกพัฒนาให้เข้ากับบริบทของสังคมหรือองค์กรต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป มีการหยิบยืมระเบียบวิธีวิจัยและแนวทางการศึกษา

จากสาขาอื่นๆ เข้ามาเพื่อให้เกิดความชัดเจนในขอบเขตที่ตนศึกษา (Detourbe, 2017) โดยบางสายการศึกษาสามารถเชื่อมโยงการศึกษาภาษาเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะกับการศึกษาวาทกรรมและวัฒนธรรมที่สร้างวาทกรรมขึ้นได้ นอกจากนี้ภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะยังให้ความสำคัญกับการเผยแพร่ความรู้เฉพาะทางไปสู่ผู้รับสารในสังคมในวงกว้างโดยเน้นการปรับเนื้อหาเฉพาะด้านให้มีความเรียบง่ายเพื่อเข้าถึงผู้คนในหลายกลุ่ม (Salmani-Nodoushan, 2020, 260)

แนวคิดการศึกษาภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะสามารถนำมาปรับใช้กับการศึกษาภาษารัสเซียเพื่อวัตถุประสงค์ในบทความดังกล่าวเพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการระบุทิศทางการศึกษาให้สอดคล้องกับศาสตร์ดังกล่าว อีกทั้งยังต้องสอดคล้องกับทิศทางของทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของไทยฉบับที่ 13 อีกด้วย

2. แนวคิดหลักสูตรมุ่งเน้นสมรรถนะของผู้เรียน (Competency-Based curriculum)

แนวคิดดังกล่าวเป็นการจัดทำหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานและประกอบอาชีพได้จริงภายหลังสำเร็จการศึกษา โดยการสร้างเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการทำงานเป็น การสร้างสมรรถนะให้เกิดขึ้นในตัวบุคคล และการออกแบบสมรรถนะรวมถึงการฝึกอบรมผู้เรียนให้มีสมรรถนะสำหรับการทำงาน (ตรีคมพรมาบุญ และคณะ, 2563, หน้า 64) หน้า พร้อมทั้งผลักดันให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถและศักยภาพของตนเองออกมา ภายใต้บรรยากาศความกดดัน และสภาพแวดล้อมที่เสมือนจริงมากที่สุด (สิริจิตต์ เดชอมรชัย, 2564, หน้า 388) แนวคิดดังกล่าวมุ่งพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ ซึ่งเกณฑ์การบ่งชี้

คุณลักษณะการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ในหลักสูตร ควรกำหนดจากสภาหรือองค์กรวิชาชีพ เพื่อยืนยันว่าสมรรถนะ ครอบคลุมกิจกรรมหลักของอาชีพภายใต้สภาพแวดล้อมต่างๆ ของอาชีพ (ชนะ กลีภาร์, 2548) อย่างไรก็ตามสภาหรือองค์กรวิชาชีพไม่อาจสามารถครอบคลุมได้ทุกสาขาอาชีพ ซึ่งการบ่งชี้คุณลักษณะการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ในการจัดทำหลักสูตร สามารถดำเนินการได้ โดยการเชิญเจ้าของอาชีพมาร่วมกำหนดสมรรถนะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานในอาชีพนั่นๆ พร้อมทั้งให้กลุ่มอาชีพมีส่วนร่วมในการวิพากษ์หลักสูตร (เอนก เทียนบุษชา, 2559, หน้า 39)

หลักสูตรมุ่งเน้นสมรรถนะของผู้เรียน (Competency-Based curriculum) สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในบทความนี้ เพื่อเป็นหนึ่งในแนวทางการพัฒนาเนื้อหาวิชาภาษารัสเซียเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะให้สอดคล้องตามกิจกรรมหลักของอาชีพหรือสอดคล้องตามสภาหรือองค์กรวิชาชีพ ด้วยการกำหนดตัวบ่งชี้คุณลักษณะการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ พร้อมทั้งร่วมพัฒนาเนื้อหาวิชาจากการร่วมวิพากษ์จากเจ้าของอาชีพโดยตรง เพื่อมุ่งหวังการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนให้สามารถปฏิบัติงานและประกอบอาชีพได้จริงภายหลังสำเร็จการศึกษา

3. วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาภาษาเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะมีการศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในศตวรรษที่ 21 (พลีสา สุนทรเสวต, 2561) ผลการศึกษาดังกล่าวพบว่าการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ควรมุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับสมรรถนะของผู้เรียนมากกว่าตัวเนื้อหาความรู้และควรมีการบูรณาการสาระความรู้ต่างๆ เข้ากับทักษะที่ควร

เสริมสร้างในศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้ผู้สอนควรมีความคิดสร้างสรรค์ในการคัดเลือกเนื้อหาที่ทรงคุณค่าและต่อยอดความคิดให้กับผู้เรียน เน้นกระบวนการการเรียนรู้แบบผสมผสานและบูรณาการภายในวิชาและระหว่างวิชาได้ ในงานวิจัยการสำรวจการรับรู้การเรียนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะของวิทยาลัยพาณิชยการ บึงพระพิบูลโลก (ทัตทริยา เรือนคำ และ ยุทธศักดิ์ ชื่นใจชน, 2559) พบว่า ในมุมมองของผู้สอน ควรเน้นการฝึกฝนทักษะทางภาษาควบคู่ไปกับการบูรณาการเนื้อหาอื่นๆ ในหลักสูตร ปัญหาในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสำหรับวัตถุประสงค์เฉพาะ คือ การขาดแคลนผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญในเนื้อหารายวิชา และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนการสอน คือ ความต้องการของผู้เรียน แรงจูงใจในการเรียน สื่อและวิธีการสอน ทักษะในการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนประสบการณ์ของผู้สอน

ผู้วิจัยยังพบการนำแนวคิดภาษาต่างประเทศเพื่อวัตถุประสงค์มาประยุกต์ใช้ในการออกแบบเอกสารประกอบการสอนใน อาทิ การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนภาษาจีนเพื่อการสื่อสารสำหรับธุรกิจโทรคมนาคม (Hsiang *et al.*, 2561) โดยมีการเก็บข้อมูลจากงานวิจัยและการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องก่อนการจัดทำเอกสารประกอบการสอนและประเมินผลจากการนำไปใช้ประกอบการสอน ผลการศึกษาพบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจเอกสารประกอบ การสอนในระดับดีมาก อย่างไรก็ตามก็ควรมีการเพิ่มแบบฝึกหัดและพิจารณาความยากง่ายของเนื้อหามากขึ้น แนวคิดภาษาต่างประเทศเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะยังสามารถนำมาประยุกต์ในการทำแบบทดสอบเฉพาะด้านภาษา เยอรมันเพื่อการเจรจาต่อรอง (วิสมิลล์ วัชรกะวีศิลป์, 2561) นักวิชาการสรุปว่าหัวข้อไวยากรณ์ที่ใช้

ในการสอนควรมีความเหมาะสม ตัวอย่างประโยคควรต้องเป็นตัวอย่างจากสถานการณ์จริง รูปแบบของแบบทดสอบควรมีความหลากหลายและเรียงลำดับความยากง่ายเพื่อให้สอบสนองต่อวัตถุประสงค์ของการทำงานจริงได้

ขณะที่มีงานวิจัยในหัวข้อ รูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจนำเข้า (สมพร โกมารทัต, 2555) โดยมีการเก็บข้อมูลจากผู้ผลิตบัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิต และผู้ทรงคุณวุฒิ ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะบัณฑิตภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจนำเข้าที่พึงประสงค์เรียงลำดับตามความสำคัญได้แก่ ด้านความรู้ และทักษะวิชาชีพเกี่ยวกับธุรกิจนำเข้า ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านบุคลิกภาพ ด้านการวางแผน การจัดการและการพัฒนา ด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ และด้านทักษะการวิเคราะห์ตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ พร้อมทั้งมีการพัฒนารูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษา ที่เน้นการพัฒนาความรู้ คุณธรรม และศักยภาพ เพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้มีทักษะและสมรรถนะนักธุรกิจนำเข้า โดยมีการจัดหลักสูตรของโปรแกรมที่เน้นการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ การแก้ปัญหา การฝึกปฏิบัติ การจัดบุคลากรสอนเน้นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ การจัดการเรียนการสอนของโปรแกรมเน้นการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความเหมาะสมและประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ

นอกจากนี้ยังมีวิจัย การพัฒนาสมรรถนะบัณฑิตสาขาภาษาอังกฤษภายใต้การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง (กิตติยา เกิดปลั่ง และคณะ, 2563) ผลการศึกษาพบว่า 1) ผู้ประกอบการธุรกิจที่เน้นภาษาอังกฤษ มีความพึงพอใจให้สถานศึกษาพัฒนาสมรรถนะบัณฑิตสาขาภาษา

อังกฤษในทักษะต่างๆ ได้แก่ การเขียนเป็นด้าน
ที่ควรพัฒนาเพิ่มเติม โดยเฉพาะการเขียนที่ไม่มี
รูปแบบหรือแบบฟอร์มกำหนด ซึ่งต้องอาศัย
ความสามารถในการสร้างสรรค์เนื้อหาที่ตรง
ประเด็น และต้องคำนึงถึงความถูกต้องตามหลัก
ไวยากรณ์ รวมทั้งกาลเทศะ อีกทั้งต้องพัฒนา
ความสามารถด้านการแปล 2) ความคาดหวังของ
ผู้ใช้บัณฑิตสาขาภาษาอังกฤษ พบว่าบัณฑิตสาขา
ควรเพิ่มพูนความรู้ทางด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษ
เฉพาะทาง ด้านการแพทย์ ด้านการขายสินค้า และ
ด้านธุรกิจด้านสุขภาพ เนื่องจากความคาดหวัง
ของผู้ใช้บัณฑิตเจาะจงไปที่ทักษะในการสื่อสาร
ภาษาอังกฤษเพื่อการให้บริการ การขาย และการ
เพิ่มผลประกอบการ และ 3) แนวทางการพัฒนา
สมรรถนะของบัณฑิตให้ตรงกับความต้องการของ
ตลาดแรงงาน สถาบันการศึกษาควรพัฒนาความ
สามารถในการเรียนรู้ด้านภาษาอังกฤษธุรกิจ และ
หลักสูตรควรให้ความสำคัญกับทักษะด้านการ
เขียน โดยมุ่งเน้นการเขียนและด้านการแปล และ
ความสามารถด้านการบริหารจัดการ โดยเฉพาะ
ทักษะในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าเป็นสิ่งจำเป็น

จากการทบทวนวรรณกรรมแนวทางการ
เรียนการสอนภาษารัสเซียเพื่อวัตถุประสงค์
เฉพาะในฐานะข้อมูลภาษารัสเซียพบการนำเสนอ
แนวคิดสำหรับการเรียนการสอนภาษารัสเซียใน
สายอาชีพ เช่น นักศึกษาแพทย์ที่เป็นชาวต่าง
ชาติ โดยในบริบทดังกล่าวนำเสนอภาษารัสเซีย
ผ่านรูปแบบการสื่อสาร 4 ลักษณะ กล่าวคือ
“แพทย์-คนไข้” “แพทย์-แพทย์” “แพทย์-เจ้าหน้าที่
ทางการแพทย์” “แพทย์-ญาติของคนไข้” (Sedova,
2015, p. 38) ในรูปแบบของการพัฒนาทักษะ
การฟังภาษารัสเซียเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะของ
นักศึกษาเภสัชศาสตร์เน้นการฝึกทักษะการฟัง
เรื่องเล่าด้านสถานที่สำคัญด้านสวนพฤกษศาสตร์
และรายละเอียดด้านสมุนไพรที่มีคุณสมบัติเป็น

ยารักษาผ่านเว็บไซต์การท่องเที่ยว izi.TRAVEL
(Alyunina & Shaklein, 2019, p. 27) อาคิเชวา
นักวิชาการรัสเซียมองว่าการเรียนการสอน
ภาษารัสเซียเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะควรใช้ตำรา
เฉพาะด้านที่ครอบคลุมสายอาชีพนั้นๆ และอาจ
มีการใช้ข้อมูลจากนิตยสารและบทสัมภาษณ์จาก
หนังสือพิมพ์ การเรียนรู้ผ่านบทสนทนาและแปล
จากภาษารัสเซียเป็นภาษาต่างๆ (Akisheva,
2017, p. 91) นอกจากนี้จากมุมมองของอาเกเยวา
และวาน เนือหาการสอนภาษาเพื่อวัตถุประสงค์
เฉพาะเช่นในบริบทของความสัมพันธ์ระหว่าง
ประเทศ ควรมีความเชื่อมโยงทั้งด้านภาษาและ
รายละเอียดเนื้อหาสาระผ่านคำศัพท์เฉพาะใน
แวดวงการทำงานต่างประเทศด้วย โดยปกติคำศัพท์
สามารถแบ่งได้ทั้งคำศัพท์ทั่วไป คำศัพท์วิชาการ
ทั่วไป คำศัพท์วิชาการเฉพาะวงการ (Ageeva &
Wang, 2020, pp. 8-9) ในด้านคำศัพท์ บัคดา
โนวานำเสนอการสร้างตำราเพื่อการศึกษาภาษา
รัสเซียสำหรับวัตถุประสงค์เฉพาะผ่านกรณีศึกษา
ผู้เรียนในสถาบันการทหาร เน้นการมีคลังคำศัพท์
ที่มีความจำเป็นในสายอาชีพนั้นๆ อยู่บนพื้นฐาน
ของการสอบวัดระดับภาษาของรัสเซียในระดับ B2
การให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาจากการอ่านต้นฉบับที่
ไม่ได้ผ่านการปรับคำศัพท์ให้ง่ายขึ้น (Bogdanova,
2014) คาซาโควาและฟริคเน้นการสอนภาษา
ต่างประเทศเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะผ่าน
ไวยากรณ์เพื่อการสื่อสาร โดยไม่เน้นศึกษา
ไวยากรณ์ในฐานะของโครงสร้างการจัดเรียงคำ
แต่มีการใช้ไวยากรณ์ในการสะท้อนความคิดต่างๆ
ทั้งในภาษาพูดและภาษาเขียน และยังนำเสนอการ
เรียนการสอนแบบ แบบอรรถลักษณะ (Genre-
oriented approach) กล่าวคือจะกำหนดลักษณะ
การเรียนของนักศึกษาแต่ละชั้นปีแตกต่างกันไป
โดยในปีที่สี่ของระดับปริญญาตรีจะเน้นเขียน
บทความ รายงานวิชาการมากขึ้น (Kazakova &
Frik, 2019, pp. 106-107) คาริโมวาและโฮตซาเยวา

พิจารณาการใช้เทคโนโลยีการมีปฏิสัมพันธ์ในเชิงปัญญา (Cognitive-interactive technology) สำหรับการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนผ่านการจำลองสถานการณ์ การจัดสัมมนา ย่อย การถกประเด็นในบริบทที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา สายอาชีพนั้นๆ (Karimova & Khodjayeve, 2014, p. 284) ในขณะที่สมิทเน้นแนวทางการสอนแบบโครงงาน (project method) โดยเน้นการมีส่วนร่วมระหว่างผู้เรียน ผู้สอน และผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในสายการท่องเที่ยว มีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีการสื่อสารตามสถานการณ์ต่างๆ ที่กำหนดในด้านการท่องเที่ยว เช่น การประสานงานกับลูกค้า การเตรียมเส้นทางการท่องเที่ยว เป็นต้น (Smit, 2018, p. 13)

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ยังไม่พบว่ามียานวิจัยใดที่กล่าวถึง การศึกษาภาษาฝรั่งเศสเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในสถาบันอุดมศึกษาของไทย และเมื่อศึกษาถึงความ เป็นมาของภาษาฝรั่งเศสเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ ทั้ง 4 หลักสูตร จาก 3 สถาบัน การศึกษาของ ไทย พบว่ายังไม่ปรากฏข้อมูลที่ชัดเจนด้วยเช่นกัน หากแต่ผู้วิจัยคาดการณ์ว่าทิศทางของภาษา ฝรั่งเศสเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ เริ่มต้นมาจากการ ได้รับอิทธิพลจาก 2 ปัจจัยหลัก ได้แก่ 1) ปัจจัย ภายในหลักสูตร หมายถึง การขยายหลักสูตร วิชาโทภาษาฝรั่งเศสไปสู่วิชาเอกภาษาฝรั่งเศส ซึ่ง ส่งผลให้รายวิชาในหลักสูตรจำเป็นต้องครอบคลุม ในมิติต่างๆ ที่หลากหลาย ประกอบด้วย รายวิชา ที่มุ่งเน้นทักษะการสื่อสารภาษาฝรั่งเศสทั้ง 4 มิติ รายวิชาที่มีเนื้อหาเกี่ยวเนื่องกับประเทศฝรั่งเศส รวมทั้งรายวิชาที่มุ่งส่งเสริมภาษาฝรั่งเศสเพื่อ วัตถุประสงค์เฉพาะ ซึ่งสาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ขยาย จากวิชาโทภาษาฝรั่งเศสไปสู่วิชาเอกภาษาฝรั่งเศส ในปี พ.ศ. 2536 ขณะที่สาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ขยาย จากวิชาโทภาษาฝรั่งเศสไปสู่วิชาเอกภาษาฝรั่งเศส ในปี พ.ศ. 2545 (รมย์ ภิรมนตรี, 2546) ส่วนสาขา วิชาฝรั่งเศสศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ และวิชาโทภาษาฝรั่งเศส คณะอักษร ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เปิดหลักสูตร ภายหลังจากปี พ.ศ. 2545 จึงบรรจุรายวิชาภาษา ฝรั่งเศสเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะตามทิศทางของ หลักสูตรก่อนหน้า 2) ปัจจัยภายนอกหลักสูตร หมายถึง การเพิ่มเติมรายวิชาในหลักสูตรให้ สอดคล้องกับสาขาวิชาภาษาต่างประเทศอื่นๆ ที่ ดำเนินการเรียนการสอนภาษาเพื่อวัตถุประสงค์ เฉพาะไว้ก่อนหน้านี้ รวมทั้งนโยบายและทิศทาง ของคณะหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่มุ่งเน้น ผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning outcome) เพื่อให้ สอดคล้องกับความต้องการของนายจ้างและความ จำเป็นของสังคม จึงส่งผลให้หลักสูตรสาขาวิชา ภาษาฝรั่งเศสและสาขาวิชาฝรั่งเศสศึกษา ดำเนิน การเปิดรายวิชาภาษาฝรั่งเศสเพื่อวัตถุประสงค์ เฉพาะในหลักสูตร

ขอบเขตของการวิจัย

ในบทความนี้มีแบ่งขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาและพื้นที่ คือ สรรวหาหลักสูตรที่มีการจัดการเรียนการสอน ในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับภาษาฝรั่งเศสเพื่อ วัตถุประสงค์เฉพาะ ไม่ว่าจะเป็น 1) สาขาวิชา ภาษาฝรั่งเศส คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ 2) สาขาวิชาฝรั่งเศสศึกษา คณะ ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 3) สาขา วิชาภาษาฝรั่งเศส คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย รามคำแหง และ 4) วิชาโทภาษาฝรั่งเศส คณะอักษร ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ขอบเขตด้านช่วงเวลา คือ สรรวหา หลักสูตรปรับปรุงใหม่ล่าสุด พ.ศ. 2560-2561 เป็นหลัก

วิธีดำเนินการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาสถานภาพและแนวทางของการศึกษาของรายวิชาภาษารัสเซียเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในศตวรรษที่ 21 มีวิธีในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ศึกษางานวิชาการ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาต่างประเทศเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ

2. สืบค้นและรวบรวมฐานข้อมูลรายวิชาในหลักสูตรที่เปิดการเรียนการสอนภาษารัสเซียเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ ในหลักสูตรดังนี้ 1) สาขาภาษารัสเซีย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2) สาขาภาษารัสเซียศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 3) สาขาภาษารัสเซีย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และ 4) วิชาโทภาษารัสเซีย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. เก็บรวบรวมงานวิชาการด้านทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13

การวิเคราะห์ข้อมูล

บทความนี้เป็นบทความวิจัยเชิงคุณภาพและปริมาณ โดยผู้วิจัยใช้รูปแบบของการนำเสนองานวิจัยผ่านการพรรณนาวิเคราะห์ โดยมีการพิจารณารายวิชาในหลักสูตรที่มีการสอนภาษารัสเซียเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะตามสาขาวิชาที่ปรากฏข้างต้น เพื่อนำมาวิเคราะห์สถานภาพของรายวิชาภาษารัสเซียสำหรับวัตถุประสงค์เฉพาะในปัจจุบัน และนำข้อมูลดังกล่าวมาต่อยอดในการวิเคราะห์แนวทางการศึกษาภาษารัสเซียเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในอนาคตโดยยึดหลักของทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 หลังจากนั้นอภิปรายผลและสรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษา

เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาผู้วิจัยเน้นศึกษาวิเคราะห์ในสองประเด็นหลัก กล่าวคือ ประเด็นที่หนึ่ง สถานภาพของรายวิชาภาษารัสเซียเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในปัจจุบัน และประเด็นที่สอง แนวทางการศึกษาภาษารัสเซียเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในศตวรรษที่ 21 ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. สถานภาพของรายวิชาภาษารัสเซียเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในปัจจุบัน

จากการสำรวจสถานภาพของรายวิชาภาษารัสเซียเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะจากหลักสูตรที่เปิดการเรียนการสอนด้านภาษารัสเซียในสถาบันอุดมศึกษาของไทย พบว่า มีจำนวนทั้งสิ้น 4 หลักสูตร ได้แก่

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษารัสเซีย หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษารัสเซียศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษารัสเซีย หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560 คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

หลักสูตรวิชาโทภาษารัสเซีย หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561 คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาถึงสถานภาพของรายวิชาภาษารัสเซียเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะและจากการสำรวจรายวิชาต่างๆ ในหลักสูตรพบว่าทุกหลักสูตรได้บรรจุรายวิชาภาษารัสเซียเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ อยู่ในหมวดวิชาเลือกของหลักสูตรเกือบทั้งหมด ยกเว้นหลักสูตรสาขาภาษารัสเซีย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัย

ธรรมชาติได้บรรจุเนื้อหารายวิชาการแปล ภาษารัสเซีย เป็นวิชาบังคับของหลักสูตร กล่าว ในรายวิชาดังกล่าว และเมื่อพิจารณาถึงเนื้อหา รายวิชา ผู้วิจัยสามารถแบ่งกลุ่มเนื้อหาในแต่ละ คือนักศึกษาทุกคนในหลักสูตรจำเป็นต้องเรียน ด้านตามตารางดังนี้

ตารางที่ 1 เนื้อหารายวิชาภาษารัสเซียเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะที่จำแนกตามหมวดหมู่และกลุ่มสาขาวิชา ของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย

กลุ่มวิชา	สาขาวิชาภาษารัสเซีย มธ.	สาขาวิชารัสเซียศึกษา มธ.	สาขาวิชาภาษารัสเซีย มธ.	วิชาโทภาษารัสเซีย จุฬาฯ
ด้านธุรกิจและ เลขานุการ (จำนวน 6 วิชา)	ภาษารัสเซียเพื่อธุรกิจ (3 นก.)	การเขียนทางธุรกิจภาษา รัสเซีย (3 นก.)	1.ภาษารัสเซียเพื่อธุรกิจ 1 (3 นก.) 2. ภาษารัสเซียเพื่อธุรกิจ 2 (3 นก.)	1. ภาษารัสเซียด้าน ธุรกิจ (3 นก.) 2. การเขียนทางธุรกิจ ภาษารัสเซีย (3 นก.)
ด้านการท่องเที่ยว และบริการ (จำนวน 14 วิชา)	1. ภาษารัสเซียเพื่อการ ท่องเที่ยว 1 (3 นก.) 2. ภาษารัสเซียเพื่อการ ท่องเที่ยว 2 (3 นก.)	1. การอ่านเกี่ยวกับ ประเทศรัสเซียเพื่อการ ท่องเที่ยว (3 นก.) 2. ภาษารัสเซียสำหรับ ธุรกิจการบิน (3 นก.) 3. ภาษารัสเซียสำหรับ ธุรกิจการโรงแรม (3 นก.) 4. ภาษารัสเซียสำหรับ ธุรกิจการท่องเที่ยว (3 นก.)	1. ภาษารัสเซียสำหรับ มัคคุเทศก์ 1 (3 นก.) 2. ภาษารัสเซียสำหรับ มัคคุเทศก์ 2 (3 นก.) 3. ภาษารัสเซียด้านการ โรงแรม 1 (3 นก.) 4. ภาษารัสเซียด้านการ โรงแรม 2 (3 นก.) 5. ภาษารัสเซียเพื่อการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (3 นก.) 6. ภาษารัสเซียเพื่อธุรกิจ การบิน (3 นก.)	1. ภาษารัสเซียด้าน การท่องเที่ยว 1 (3 นก.) 2. ภาษารัสเซียด้าน การท่องเที่ยว 2 (3 นก.)
ด้านการแพทย์และ สาธารณสุข(จำนวน 3 วิชา)	-	ภาษารัสเซียสำหรับธุรกิจ สถานพยาบาล (3 นก.)	1. ภาษารัสเซียด้านความ งามและสุขภาพ (3 นก.) 2. ภาษารัสเซียด้านการ รักษาพยาบาล (3 นก.)	-
ด้านการแปล (จำนวน 7 วิชา)	1. การแปลภาษารัสเซีย (3 นก.) 2. การแปลนิทานและ เรื่องสั้นภาษารัสเซีย (3 นก.) 3. การแปลแบบล่าม ภาษารัสเซีย (3 นก.)	1. การแปลภาษารัสเซีย เป็นภาษาไทย 1 (3 นก.) 2. การแปลภาษารัสเซีย เป็นภาษาไทย 2 (3 นก.)	1. การแปลภาษารัสเซีย เป็นไทย 1 (3 นก.) 2. การแปลภาษารัสเซีย เป็นไทย 2 (3 นก.)	-
ด้านสื่อสารมวลชน (จำนวน 2 วิชา)	-	-	ภาษารัสเซียด้านสื่อสาร ทางวิทยุและโทรทัศน์ (3 นก.)	ภาษารัสเซียใน สื่อมวลชน (3 นก.)

ตารางที่ 1 เนื้อหารายวิชาภาษารัสเซียเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะที่จำแนกตามหมวดหมู่และกลุ่มสาขาวิชาของสถาบันอุดมศึกษาในไทย (ต่อ)

กลุ่มวิชา	สาขาวิชาภาษารัสเซีย มธ.	สาขาวิชารัสเซียศึกษา มธ.	สาขาวิชาภาษารัสเซีย มธ.	วิชาโทภาษารัสเซีย จุฬาฯ
ด้านประวัติศาสตร์ การเมือง และการ ระหว่างประเทศ (จำนวน 4 วิชา)	1. ภาษารัสเซียเพื่อการ ระหว่างประเทศ (3 นก.) 2. การอ่าน ประวัติศาสตร์รัสเซีย (3 นก.)	การอ่านเกี่ยวกับการเมือง ของประเทศรัสเซีย (3 นก.)	ภาษารัสเซียด้าน นิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ (3 นก.)	-
อื่นๆ (จำนวน 4 วิชา)	การสอนภาษารัสเซียใน ฐานภาษาต่างประเทศ (3 นก.)	-	1. ภาษารัสเซียด้าน คอมพิวเตอร์ (3 นก.) 2. ภาษารัสเซียด้าน วิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี (3 นก.) 3. ภาษารัสเซียด้าน พุทธศาสนา (3 นก.)	-

* หมายถึง (3 นก.) หมายถึง จำนวน 3 หน่วยกิต
ผู้วิจัย (2565)

จากตารางข้างต้นพบว่า รายวิชาภาษารัสเซียเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะสามารถจำแนกได้เป็น 7 ด้าน ไม่ว่าจะเป็น ด้านธุรกิจและเลขานุการ ด้านการท่องเที่ยวและการบริการ ด้านการพยาบาลและสุขภาพ ด้านการแปล ด้านสื่อสารมวลชน ด้านประวัติศาสตร์ การเมือง และการระหว่างประเทศ และด้านอื่นๆ พร้อมกันนี้ยังพบว่าทุกรายวิชาที่มีจำนวนหน่วยกิตเท่ากัน นั้นคือ 3 หน่วยกิต

เมื่อพิจารณาเจาะลึกรายละเอียดของเนื้อหาวิชาในแต่ละด้าน โดยอาศัยการศึกษาคำอธิบายรายวิชาของแต่ละหลักสูตรมาประกอบการพิจารณา สามารถเรียงลำดับจากมากที่สุดไปอย่างน้อยที่สุดได้ดังนี้

ลำดับที่ 1 ด้านการท่องเที่ยวและบริการ: มีเนื้อหาวิชาที่มากที่สุด จำนวน 14

วิชา และเมื่อพิจารณาเจาะลึกรายละเอียดของเนื้อหาวิชา พบว่า เนื้อหาด้านการท่องเที่ยวมีจำนวน 9 วิชา เนื้อหาด้านการโรงแรม จำนวน 3 วิชา และเนื้อหาการการบิน จำนวน 2 วิชา

ลำดับที่ 2 เนื้อหาการแปล มีจำนวน 7 วิชา และเมื่อพิจารณาเจาะลึกรายละเอียดเนื้อหาวิชา พบว่า เนื้อหาการแปลภาษารัสเซียเป็นภาษาไทย มีจำนวน 5 วิชา ขณะที่เนื้อหาการแปลนิทานและเรื่องสั้น และวิชาการแปลแบบล่าม มีจำนวนอย่างละ 1 วิชา

ลำดับที่ 3 ด้านธุรกิจและเลขานุการ มีจำนวน 6 วิชา และเมื่อพิจารณาเจาะลึกรายละเอียดเนื้อหาวิชา พบว่า เนื้อหาภาษารัสเซียเพื่อธุรกิจในการรวม มีจำนวน 4 วิชา และเนื้อหาที่เน้นเฉพาะทักษะการเขียนธุรกิจ มีจำนวน 2 วิชา

ลำดับที่ 4 ด้านประวัติศาสตร์ การเมือง และการระหว่างประเทศ มีจำนวน 4 วิชา และเมื่อพิจารณาเจาะลึกรายละเอียดเนื้อหา รายวิชา พบว่า เนื้อหาที่เน้นทักษะการอ่าน ประวัติศาสตร์ การเมือง และนิติศาสตร์ มีจำนวน 3 วิชา ขณะที่เนื้อหาที่เน้นด้านการระหว่าง ประเทศ มีจำนวน 1 วิชา

ลำดับที่ 5 ด้านการแพทย์และ สาธารณสุข มีจำนวน 3 วิชา และเมื่อพิจารณา เจาะลึกรายละเอียดเนื้อหา รายวิชา พบว่า เนื้อหา ที่เน้นด้านสุขภาพและธุรกิจสถานพยาบาล มี จำนวน 2 วิชา ขณะที่เนื้อหาที่เน้นด้านการดูแล รักษาโรค มีจำนวน 1 วิชา

ลำดับที่ 6 ด้านสื่อสารมวลชน มี จำนวน 2 วิชา และเมื่อพิจารณาเจาะลึกรายละเอียดเนื้อหา รายวิชา พบว่า มีเนื้อหาที่ใกล้เคียง กันโดยเน้นศึกษาคำศัพท์ สำนวน และสรุปสาระ สำคัญ

ลำดับที่ 7 ด้านอื่นๆ มีจำนวน 4 วิชา และเมื่อพิจารณาเจาะลึกรายละเอียดเนื้อหา รายวิชา พบว่า เนื้อหาในแต่ละวิชา จะมีความ แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงตามวัตถุประสงค์ของ แต่ละรายวิชา

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นพบว่า แต่ละ หลักสูตรมีทิศทางในรายวิชาภาษาฝรั่งเศสเพื่อ วัตถุประสงค์เฉพาะที่แตกต่างกันไปตามบริบท ของแต่ละหลักสูตร ซึ่งสามารถแบ่งการพิจารณา ได้ดังนี้

1. บริบทด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร: แต่ละหลักสูตรมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันไปและ เมื่อพิจารณาในภาพรวม สามารถแบ่งหลักสูตร ออกเป็น 2 ประเภทคือ หลักสูตรที่มุ่งเน้นด้าน ภาษาฝรั่งเศส มีจำนวน 3 หลักสูตร ได้แก่ 1) สาขา วิชาภาษาฝรั่งเศส คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ 2) สาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส คณะ

มนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และ 3) วิชาโทภาษาฝรั่งเศส คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยทั้ง 3 หลักสูตร มีวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่คล้ายคลึงกัน ดังนี้ 1) มีทักษะในการสื่อสารภาษาฝรั่งเศส 2) สามารถ นำความรู้และทักษะภาษาฝรั่งเศสไปประกอบ อาชีพได้ และ 3) เข้าใจวัฒนธรรมและติดต่อสื่อสาร กับคนฝรั่งเศสได้ ขณะที่มี 1 หลักสูตร ที่มุ่งเน้น ด้านรัสเซียศึกษา คือสาขาวิชารัสเซียศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์ที่เน้นการเรียนรู้ในรูปแบบ สหวิทยาการ ทั้งการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ การทหาร สังคม และศิลปวัฒนธรรมรัสเซีย พร้อมทั้งมีความรู้ภาษาฝรั่งเศส

2. บริบทด้านโครงสร้างหลักสูตร: เมื่อ พิจารณาโครงสร้างหลักสูตร พบว่า รายวิชาภาษา ฝรั่งเศสเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะของทุกหลักสูตร จัดอยู่ในหมวดวิชาเลือกเกือบทั้งหมด ส่งผลให้ โอกาสในการเลือกเรียนในหมวดวิชาเลือก ขึ้นอยู่ กับโครงสร้างหลักสูตรที่ระบุจำนวนวิชาที่ผู้เรียน สามารถเลือกเรียนในหมวดวิชาเลือกได้ เช่น สาขา วิชาภาษาฝรั่งเศส คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ กำหนดให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียน ในหมวดวิชาเลือกจำนวน 8 วิชา สาขาวิชาฝรั่งเศส ศึกษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กำหนดให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนในหมวดวิชา เลือกจำนวน 3 วิชา สาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส คณะ มนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง กำหนด ให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนในหมวดวิชาเลือก จำนวน 14 วิชา และวิชาโทภาษาฝรั่งเศส คณะ อักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำหนด ให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนในหมวดวิชาเลือก จำนวน 3 วิชา

3. บริบทด้านเนื้อหาวิชา: เมื่อ พิจารณารายวิชาภาษาฝรั่งเศสเพื่อวัตถุประสงค์

เฉพาะ พบว่า แต่ละหลักสูตรมีเนื้อหาวิชาที่ คล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน กล่าวคือ เนื้อหา วิชาที่คล้ายคลึงกัน มีผลมาจากทิศทาง การนำ ภาษารัสเซียไปใช้ประกอบอาชีพในองค์กรที่ ไกลเคียงกัน เช่น องค์กรการท่องเที่ยวและบริการ องค์กรธุรกิจและเลขานุการ และองค์กรด้านการ แพทย์และสาธารณสุข เป็นต้น ขณะที่เนื้อหา วิชาที่มีความแตกต่างกัน มีผลมาจากความ เชี่ยวชาญของผู้สอน ที่มีผลให้แต่ละหลักสูตรมี ทิศทางของรายวิชาภาษารัสเซียเพื่อวัตถุประสงค์ เฉพาะที่แตกต่างจากบริบทของหลักสูตรที่ กล่าวมาข้างต้นเป็นภาพสะท้อนให้เห็นว่า แต่ละ หลักสูตรมีทิศทางของรายวิชาภาษารัสเซียเพื่อ วัตถุประสงค์เฉพาะที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ มี วัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่คล้ายคลึงกัน เพื่อ มุ่งเป้าหมายในการนำความรู้ภาษารัสเซียไปใช้ ประกอบอาชีพได้ พร้อมทั้งมีการจัดหมวดวิชา เนื้อหารายวิชาภาษารัสเซียเพื่อวัตถุประสงค์ เฉพาะอยู่ในหมวดวิชาเลือกเช่นเดียวกัน รวม ทั้งมีเนื้อหาวิชาภาษารัสเซียเพื่อใช้ประกอบ อาชีพในองค์กรหรือหน่วยงานในประเทศไทย ที่ใกล้เคียงกัน แต่อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยพบว่า แต่ละหลักสูตรมีทิศทางบางประการที่แตกต่าง กันไปตามบริบทของแต่ละหลักสูตร ไม่ว่าจะเป็น วัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่เน้นด้านภาษารัสเซีย หรือเน้นด้านรัสเซียศึกษา โครงสร้างหลักสูตรที่มี การกำหนดรายวิชาเลือกให้ผู้เรียนได้เลือกเรียน มากน้อยแตกต่างกัน ซึ่งส่งผลให้จำนวนรายวิชา ภาษารัสเซียเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะที่เปิดให้ นักศึกษาเลือกเรียนย่อมแตกต่างกันไปด้วย ตลอดจนความเชี่ยวชาญของผู้สอนย่อมมีผลต่อ ทิศทางความแตกต่างของเนื้อหาวิชา

2. แนวคิดสำคัญในการศึกษาภาษา รัสเซียเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในศตวรรษ ที่ 21

2.1 ทักษะในศตวรรษที่ 21 กับการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ

ปฏิเสธไม่ได้ว่าโลกยุคปัจจุบันถูก ขับเคลื่อนด้วยทักษะการเรียนรู้แบบใหม่โดยมี ปัจจัยด้านเทคโนโลยีเป็นปัจจัยเร่งให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดด การเรียนรู้ใน ศาสตร์ต่างๆ จึงต้องมีการปรับตัวให้เท่าทัน สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปไม่เว้นแม้แต่ภาษา ต่างประเทศเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ ทิศทางการ พัฒนาทักษะที่สำคัญในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้รับการนำเสนอจากหลากหลายหน่วยงาน อาทิ เครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อทักษะ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้แบ่งทักษะข้างต้น เป็น 3 ประเด็นหลักที่สำคัญ คือ 1. ทักษะด้าน ชีวิตและการประกอบอาชีพ (Life & career skills) 2. ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning & innovation skills) โดยในทักษะดังกล่าว ยัง ครอบคลุมในประเด็นการคิดเชิงวิพากษ์ (Critical thinking) การสื่อสาร (Communication) ความ ร่วมมือ (Collaboration) และ ความสร้างสรรค์ (Creativity) 3. ทักษะด้านข้อมูลข่าวสาร สื่อ และ เทคโนโลยี (Information, Media & Technology skills) (Partnership for 21st Century Learning, 2019)

สภาเศรษฐกิจโลกได้กำหนดกรอบ แนวคิดทักษะศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญเป็นสาม ด้านใหญ่ๆ ได้แก่ 1. กลุ่มทักษะขั้นพื้นฐาน (Foundational literacies) ประกอบไปด้วย ความสามารถในการใช้ภาษา (Literacy) การ คำนวณ (Numeracy) การจัดการทางการเงิน (Financial literacy) การใช้เทคโนโลยี (ICT literacy) การเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและวัฒนธรรม (Cultural and civic literacy) 2. กลุ่มทักษะที่ สำคัญเพื่อการจัดการกับปัญหา (Competencies) ประกอบไปด้วย การคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ไข

ปัญหา (Critical thinking/problem solving) ความสร้างสรรค์ (Creativity) การสื่อสาร (Communication) ความร่วมมือ (Collaboration) และ 3. คุณลักษณะและบุคลิกภาพเพื่อการจัดการตนเองและสภาพสังคม (Character qualities) ประกอบไปด้วย ความอยากรู้อยากเห็น (Curiosity) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Initiative) ความพยายามในการบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ (Persistence/Grit) ความสามารถในการปรับตัว (Adaptability) ความเป็นผู้นำ (Leadership) การตระหนักรู้ในด้านสังคมและวัฒนธรรม (Social & cultural awareness) (World Economic Forum, 2015)

จากมุมมองของผู้วิจัยการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศถือเป็นส่วนหนึ่งของทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะในกรอบของการประกอบอาชีพผ่านมุมมองของการศึกษาภาษาเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะที่มีการกำหนดเป้าหมายในการนำความรู้ทางภาษาไปใช้ประกอบอาชีพ ภาษาเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะจึงมีความจำเป็นในศตวรรษที่ 21 อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ นอกจากนี้ทักษะทางภาษาโดยเฉพาะในมิติของการสื่อสารถือว่ามีสำคัญทั้งในกรอบของเครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และสภาเศรษฐกิจโลก อีกทั้งการสื่อสารถือเป็นส่วนหนึ่งของภาษาต่างประเทศเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ ซึ่งสามารถนำมาใช้ในฝึกฝนผู้เรียนให้สามารถถ่ายทอดมุมมองและความคิดเห็นต่างๆ อย่างชัดเจนผ่านทักษะการพูดและการเขียนเพื่อประโยชน์ในวงการธุรกิจหรือวงการงานอื่นๆ รวมถึงการสื่อสารที่สามารถโน้มน้าวจิตใจและต่อยอดสู่การสร้างความร่วมมือกับผู้คนต่างๆ ในองค์กรการทำงานหรือสังคมได้ อย่างไรก็ดี การเรียนรู้ภาษาเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะที่ผ่านกระบวนการเรียนการสอนย่อมต้องมีการปรับตัว โดยอาจมีการเพิ่มเติมหรือเชื่อมโยงกับ

ประเด็นอื่นๆ ในทักษะการเรียนรู้ตามที่กล่าวไปข้างต้น เช่น การเชื่อมโยงการเรียนภาษาต่างประเทศเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะกับการตระหนักรู้ในด้านสังคมและวัฒนธรรมนั้นๆ เป็นต้น

แนวทางในการปรับตัวการเรียนรู้ภาษารัสเซียเพื่อให้สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยมองว่าควรมีการริเริ่มเชิงบูรณาการในการฝึกฝนผู้เรียนด้านภาษาควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะแห่งโลกอนาคตทั้งในรายวิชาภาษารัสเซียเบื้องต้นและภาษารัสเซียขั้นสูง โดยในรายวิชาภาษารัสเซียเบื้องต้นนอกจากการเรียนการสอนภาษารัสเซียด้านทักษะภาษาต่างๆ หรือไวยากรณ์แล้ว ควรเปิดโอกาสให้มีการนำเสนอทักษะด้านการใช้เทคโนโลยี การรับรู้ข้อมูลข่าวสารในโลกออนไลน์และสื่อโซเชียลมีเดียของภาษารัสเซียควบคู่ไปด้วยเพื่อเป็นการเรียนรู้ภาษารัสเซียด้านคำศัพท์และมุมมองความคิดของชาวรัสเซียในยุคสมัยใหม่มากขึ้น ในขณะที่การเรียนภาษารัสเซียขั้นสูงควรครอบคลุมภาษารัสเซียเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนฝึกฝนทักษะการประกอบอาชีพในเชิงปฏิบัติในห้องเรียน อาทิ รายวิชาภาษารัสเซียเพื่อการท่องเที่ยวที่ควรมีกำหนดบทบาทของผู้นำเที่ยวและนักท่องเที่ยวภาษารัสเซียเพื่อธุรกิจที่มีการกำหนดบทบาทของการเจรจาทางธุรกิจในหน่วยงานต่างๆ มีการจำลองสถานการณ์การใช้ภาษารัสเซียโดยการตั้งโจทย์ให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นเชิงวิพากษ์ การฝึกทำงานเป็นทีมเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ไขปัญหาต่างๆ หรือการฝึกฝนความคิดสร้างสรรค์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษารัสเซียมากขึ้น

2.2 ทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13

ตามร่างของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 ซึ่งอยู่ในกรอบของช่วงเวลา พ.ศ. 2566-2570 ได้มีการกำหนด

ทิศทางการพัฒนาประเทศในอนาคตเพื่อให้สอดคล้องกับสภาวะความท้าทายของทั้งปัจจัยภายในและภายนอกที่ต้องเผชิญ โดยเฉพาะสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และข้อจำกัดของโครงสร้างภายในประเทศที่ยังอยู่ระหว่างการปรับปรุง ซึ่งแผนพัฒนาดังกล่าวมีเป้าหมายให้เกิดการพัฒนาต่างๆ ในภาพรวมของประเทศทั้งเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรมนุษย์ สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ซึ่งส่งผลถึงความสามารถในการแข่งขันระดับประเทศได้ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2564)

ประเด็นที่สามารถนำมาเชื่อมโยงกับการพัฒนาภาษารัสเซียเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะได้ คือ ในการจัดทำแผนดังกล่าวได้มีการกำหนดแผนกลยุทธ์รายหมุดหมายในการพัฒนาและขับเคลื่อนประเทศไปในทิศทางต่างๆ อาทิ 1) ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปค่อนข้างสูง 2) ไทยเป็นจุดมุ่งหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน 3) ไทยเป็นฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าที่สำคัญของโลก 4) ไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง 5) ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของภูมิภาค 6) ไทยเป็นฐานการผลิตอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะที่สำคัญของโลก 7) ไทยมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูง และสามารถแข่งขันได้ 8) ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เติบโตได้อย่างยั่งยืน 9) ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2564)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมทั้งหมุดหมายที่สำคัญต่างๆ หลายหมุดตาม

ที่ระบุไปข้างต้น สามารถนำมาพิจารณาเป็นกรอบของการศึกษาภาษารัสเซียเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะได้ ซึ่งจะช่วยตอบโจทย์ไม่เพียงเนื้อหาและขอบเขตของการศึกษาที่ผู้เรียนจะมีโอกาสนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน ยังสามารถตอบโจทย์ทิศทางการพัฒนาประเทศในอนาคตของภาครัฐอีกด้วย

2.3 ภาษารัสเซียเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะและแนวทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21

ภายหลังจากที่มีการนำเสนอสถานภาพของรายวิชาภาษารัสเซียเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะที่มีการเปิดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาของไทยในปัจจุบันไปแล้ว ในส่วนนี้จะเป็นการศึกษาแนวทางภาษารัสเซียเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในอนาคตเพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และแนวทางการพัฒนาประเทศของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าภาษารัสเซียเป็นเครื่องมือแห่งการเรียนรู้ที่สำคัญที่นำไปสู่การทำงานในหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับคนรัสเซียและผู้ใช้งานภาษารัสเซียได้ ทั้งนี้แนวทางการศึกษาภาษารัสเซียเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ โดยเฉพาะในประเด็นที่ควรมีการพิจารณาสามารถแบ่งได้ในมิติต่างๆ ดังนี้

1) ภาษารัสเซียในมิติการการท่องเที่ยวและบริการ: จากการสำรวจสถานภาพของรายวิชาภาษารัสเซียเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในปัจจุบันของแต่ละหลักสูตรพบว่า มีจำนวนรายวิชาภาษารัสเซียเพื่อการท่องเที่ยวและบริการมากเป็นอันดับหนึ่ง ซึ่งถือว่าสอดคล้องกับแผนการพัฒนาในการขับเคลื่อนประเทศของภาครัฐในอนาคต ประกอบกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการยังคงถือเป็นจุดแข็งของไทยที่มีความสามารถในการแข่งขันได้ในระดับสากล โดยนักท่องเที่ยวชาวรัสเซียถือเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยว

ที่สำคัญของไทยที่เดินทางมายังประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง ถึงแม้ว่าตัวเลขอาจปรับตัวลดลงในช่วงสถานการณ์โควิด โดยสถิติในช่วงปี พ.ศ. 2564 แต่ที่ผ่านมามีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวรัสเซียที่เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทย มีมากเป็นอันดับสามจากกลุ่มประเทศในยุโรปในจำนวน 30,759 คน (กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา, 2564) ประกอบกับ สุภรัตน์ แสงฉัตรแก้ว และ พณกฤษ อุดมกิตติ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวรัสเซีย เลือกเดินทางออกนอกประเทศระยะยาวในประเทศไทยเป็นอันดับที่ 1 ผลลัพธ์ที่เป็นที่ยอมรับ คือ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือการท่องเที่ยวสีเขียว การท่องเที่ยวเชิงแพทย์และสุขภาพ การท่องเที่ยวแบบแต่งงานและฮันนีมูน และการท่องเที่ยวเชิงกีฬา เช่น กอล์ฟและมวยไทย ขณะที่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวรัสเซีย พบว่า มีจำนวนวันในการเดินทางมาท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ประมาณ 17-18 วัน (สุภรัตน์ แสงฉัตรแก้ว และพณกฤษ อุดมกิตติ, 2562) ดังนั้นภาษารัสเซียเพื่อการท่องเที่ยวและบริการ ถือว่ามีบทบาทสำคัญทั้งต่อผู้เรียนและแหล่งสนับสนุนนโยบายการขับเคลื่อนประเทศในอนาคต โดยในขณะนี้สถาบันการศึกษาได้ดำเนินการเรียนการสอนในรายวิชาภาษารัสเซียด้านการท่องเที่ยวและบริการในหลากหลายแขนง ไม่ว่าจะเป็น ภาษารัสเซียเพื่อการท่องเที่ยว ภาษารัสเซียเพื่อการโรงแรม และภาษารัสเซียเพื่อการบิน

2) ภาษารัสเซียในมิติการแพทย์และสาธารณสุข: จากการจัดอันดับสถานภาพของรายวิชาภาษารัสเซียเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะข้างต้นพบว่า ด้านการแพทย์และสาธารณสุขดำเนินการเรียนการสอนค่อนข้างจำกัด และมีเพียงบางหลักสูตรเท่านั้นที่เปิดการเรียนการสอน อย่างไรก็ตามจากข้อมูลสถิติโรงพยาบาลกรุงเทพพบว่า สถิติผู้เข้ารับรักษา พยาบาลในช่วง 3 เดือน

แรกของปี พ.ศ. 2557 มีจำนวนผู้ป่วยชาวรัสเซียมากเป็นอันดับ 1 ของผู้ป่วยชาวต่างชาติทั้งหมด ซึ่งคิดเป็น 15% จากตัวเลขของผู้เข้ารับบริการ (ภาณุภาค ผ่องอำพัน, 2559, หน้า 26) การสนับสนุนและผลักดันให้มีการเรียนการสอนภาษารัสเซียในด้านการแพทย์และสาธารณสุขมากขึ้น จึงเป็นส่วนช่วยในการสนับสนุนการทำงานของ ผู้เรียนและแนวนโยบายการขับเคลื่อนต่างๆ ของรัฐได้ เช่น นโยบาย Medical Hub หรือการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ (Health tourism) มีแนวโน้มการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องประมาณ 16% ต่อปี อาจกล่าวได้ว่า ไทยมีจุดแข็งในด้านราคาและการให้บริการที่ไม่สูงมาก พร้อมทั้งมีชื่อเสียงของบุคลากรทางการแพทย์ เมื่อเทียบกับการบริการในระดับเดียวกันกับต่างประเทศ อีกทั้งไทยยังมีโรงพยาบาลที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน JCI (Joint commission International accreditation) มากเป็นอันดับ 4 ของโลก หรืออันดับ 2 ของเอเชีย (กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, 2564, หน้า 34) ทั้งนี้แต่ละหลักสูตรควรผลักดันการเรียนการสอนในรายวิชาภาษารัสเซียเพื่อการแพทย์และสาธารณสุขให้เกิดความหลากหลายมากขึ้น

3) ภาษารัสเซียในมิติภาคการเกษตรและการอาหาร: ในมิติดังกล่าวภาษารัสเซียเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการช่วยสนับสนุนและการส่งออกสินค้าเกษตรที่ไทยมีศักยภาพค่อนข้างสูงไปยังตลาดรัสเซีย ซึ่งมีแนวโน้มว่า สินค้าดังกล่าวจะมีปริมาณการส่งออกเพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครน ทำให้รัสเซียมีความต้องการในการนำเข้าสินค้าอาหารเพิ่มขึ้น ถือเป็นโอกาสในการส่งออกสินค้าต่างๆ ของไทย เช่น อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป ผลไม้กระป๋อง ไข่สดแช่แข็ง ซึ่งจากข้อมูลสำนักงานเศรษฐกิจ

การเกษตร กระทั่งวงเกษตรและสหกรณ์ พบว่า ในปี พ.ศ. 2564 มีมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตร จำนวน 5,466 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2563 ที่มีมูลค่า 4,648 ล้านบาท โดยมีสินค้าทุนสำรอง สับปะรดกระป๋อง และยางธรรมชาติ ที่ได้รับความนิยมสูงสุด (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2565) นอกจากนี้ภาษารัสเซียยังมีบทบาทในการอำนวยความสะดวกในการเจรจาเพื่อสร้างความร่วมมือ ทางด้านการเกษตรและอาหารระหว่างไทยและ ประเทศต่างๆ ที่สื่อสารภาษารัสเซียได้ ซึ่งสถาบัน อุดมศึกษาของไทยในรายวิชาภาษารัสเซียเพื่อ วัตถุประสงค์เฉพาะ ยังไม่พบว่ามีเปิดการ เรียนการสอน ดังนั้นมิติภาคการเกษตรและการ อาหารจึงเป็นช่องทางในการพัฒนาภาษารัสเซีย เพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะได้

4) ภาษารัสเซียด้านการแปล: ศาสตร์ การแปลจากภาษารัสเซียเป็นภาษาไทยหรือภาษา ไทยเป็นภาษารัสเซียถือเป็นพื้นฐานที่สำคัญของ การเรียนภาษาเพื่อการประยุกต์ในการใช้งาน โดยเฉพาะตำแหน่งล่ามหรือนักแปลที่ต้องอาศัยความ รู้ความเข้าใจไม่เพียงแค่บริบทของภาษาเท่านั้น แต่ยังรวมถึงบริบททางสังคมและสภาพแวดล้อม ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในปัจจุบันเกือบทุกหลักสูตรมีการ เรียนการสอนด้านการแปล แต่อย่างไรก็ดีผู้วิจัย มองว่ารายวิชาการแปลในระดับอุดมศึกษาควรมี การพัฒนาเนื้อหาวิชา ตลอดจนควรออกแบบ การฝึกฝนการแปลให้สอดคล้องกับบริบทการใช้ งานที่เกิดขึ้นจริงและเชื่อมโยงกับแนวนโยบายการ ขับเคลื่อนของรัฐผ่านแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ เช่น การแปลในบริบทของการนำ เข้าส่งออกสินค้าเกษตรหรือกฎระเบียบนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง การแปลในโลกของอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ การค้า การลงทุนและรายละเอียดต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับ โลจิสติกส์ เป็นต้น

5) ภาษารัสเซียในมิติวิสาหกิจขนาด กลางและขนาดย่อมและการเป็นผู้ประกอบการ: ทิศทางการพัฒนาประเทศในยุคศตวรรษที่ 21 นอกจากจะได้รับการขับเคลื่อนโดยองค์กรหรือ อุตสาหกรรมขนาดใหญ่แล้ว ขณะเดียวกันภาค รัฐได้พยายามผลักดันการพัฒนาผู้ประกอบการ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาด ย่อมมากขึ้นผ่าน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ, 2564) ซึ่งผู้วิจัยมองว่าแต่ละหลักสูตร ควรผลักดันกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียน สร้างแนวทางการค้าและบริการด้วยความคิด สร้างสรรค์ โดยมีภาษารัสเซียเป็นส่วนช่วยใน การขับเคลื่อนการค้าและการบริการกับบุคคล หรือหน่วยงานของประเทศคู่ค้าที่ใช้ภาษารัสเซีย เพื่อการสื่อสาร ทั้งนี้รายวิชาดังกล่าวสามารถ อาศัยความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญด้านวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อมหรือผู้มีประสบการณ์ ในการค้ากับต่างประเทศได้ เพื่อเปิดโอกาสให้เกิด กระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และมีรูปแบบของเนื้อหาการเรียนการสอน ตามความสนใจของผู้เรียน ในปัจจุบันมีองค์กร หน่วยงาน และเอกชนหลายแห่งที่ดำเนินการ คำและธุรกิจกับประเทศรัสเซีย เช่น เครือเจริญ โภคภัณฑ์ (ซีพี กรุ๊ป) สภาธุรกิจไทยรัสเซีย บริษัท ที่ส่งออกผลไม้แปรรูป สินค้าเกษตรไปรัสเซีย

ในกลุ่มรายวิชาภาษารัสเซียเพื่อ วัตถุประสงค์เฉพาะตามที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัย มองว่าสามารถนำทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษ ที่ 21 มาปรับใช้ในการออกแบบเนื้อหาและกลวิธี การสอนได้ โดยเนื้อหาสาระนอกจากจะต้องมี คำศัพท์และประโยคต่างๆ ที่ใช้งานจริงและ สามารถนำมาสู่กระบวนการวัดผลทักษะทาง โครงสร้างทางไวยากรณ์ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนในวงการเฉพาะนั้นๆ แล้ว ควรมี

การสร้างสรรคแบบฝึกหัดทางภาษา การให้ภาระงานหรือกิจกรรมกลุ่มให้กับผู้เรียนเพื่อนำไปสู่การฝึกฝนความคิดสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกันเป็นทีม การฝึกทักษะความเป็นผู้นำ การแก้ไขปัญหา อาทิ รายวิชาภาษาฝรั่งเศสเพื่อผู้ประกอบการ สามารถกำหนดสถานการณ์ที่ต้องใช้ภาษาฝรั่งเศสเพื่อนำเสนอข้อมูลบริษัท ौเดียวทางธุรกิจเพื่อให้พนักงานเกิดการร่วมทุนหรือซื้อผลงานของเราไปผลิตได้ ขณะเดียวกันเนื้อหาและกลวิธีในการเรียนการสอนควรกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการตระหนักทางด้านสังคมและวัฒนธรรมและการสื่อสารได้ อาทิ ในรายวิชาภาษาฝรั่งเศสเพื่อการแพทย์และสาธารณสุข สามารถจำลองสถานการณ์ให้ผู้เรียนเป็นแพทย์ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขหรือล่ามเพื่อโต้ตอบกับผู้สอนที่แสดงบทบาทเป็นคนไข้ที่มีความคิดและวัฒนธรรมต่างจากผู้เรียน เพื่อเป็นการฝึกความเห็นอกเห็นใจและการยอมรับความแตกต่าง นอกจากนี้ยังสามารถปรับรูปแบบการเรียนโดยการกำหนดข้อความต่างๆ เป็นภาษาฝรั่งเศสเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการตั้งคำถาม การคิดวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ เช่น รายวิชาการแปลจากภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาไทย มีการนำเสนอรูปแบบประโยคภาษาไทยที่หลากหลายที่ผ่านการแปลมาจากภาษาฝรั่งเศสในประโยคเดียวกัน และกระตุ้นให้ผู้เรียนเลือกรูปแบบที่เหมาะสมที่สุดพร้อมกับการระบุเหตุผลที่เลือกและเหตุผลที่ไม่เลือกรูปแบบประโยคนั้นๆ เป็นต้น

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาในประเด็นสถานภาพและแนวทางการศึกษาของรายวิชาภาษาฝรั่งเศสเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในศตวรรษที่ 21 สามารถพิจารณาได้เป็นสองประเด็นหลักตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง จากการวิเคราะห์สถานภาพของรายวิชาภาษาฝรั่งเศสเพื่อ

วัตถุประสงค์เฉพาะในปัจจุบันที่มีการปรับปรุงหลักสูตรในช่วงปี พ.ศ. 2560-2561 จาก 4 หลักสูตร ได้แก่ 1) สาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2) สาขาวิชาฝรั่งเศสศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 3) สาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และ 4) วิชาโท สาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการศึกษาพบว่า ทิศทางของรายวิชาภาษาฝรั่งเศสด้านการท่องเที่ยวและการบริการมีจำนวนมากที่สุด ซึ่งประกอบไปด้วยเนื้อหาด้านการท่องเที่ยว การโรงแรม และการบิน ขณะที่ภาษาฝรั่งเศสด้านการแปล พบมากเป็นอันดับสอง และภาษาฝรั่งเศสด้านธุรกิจและเลขานุการ พบมากเป็นอันดับสาม ส่วนภาษาฝรั่งเศสด้านประวัติศาสตร์ การเมือง และการระหว่างประเทศ ภาษาฝรั่งเศสด้านการพยาบาล และสุขภาพ ภาษาฝรั่งเศสในด้านสื่อสารมวลชน และด้านอื่นๆ ไล่เรียงจำนวนรายวิชาตามลำดับ

อย่างไรก็ตามการพัฒนาเนื้อหารายวิชาภาษาฝรั่งเศสเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะจำเป็นต้องพัฒนาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันมากขึ้น ซึ่งผู้วิจัยสามารถพิจารณาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรในรายวิชาภาษาฝรั่งเศสเพื่อวัตถุประสงค์ได้ 3 แนวทางดังนี้ 1) การพัฒนาเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ เช่น การพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2) การพัฒนาเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 ตามกรอบและทิศทางของเครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และสภาเศรษฐกิจโลก และ 3) การพัฒนาเนื้อหาวิชาให้มุ่งเน้นสมรรถนะของผู้เรียน (Competency-based curriculum) คือ การพัฒนาเนื้อหาวิชาภาษาฝรั่งเศสเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานได้จริงเมื่อ

สำเร็จการศึกษา ซึ่งการพัฒนาเนื้อหาวิชา จำเป็นต้องกำหนดตัวบ่งชี้คุณลักษณะการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ โดยอาศัยความร่วมมือกับสภาหรือองค์กรวิชาชีพ รวมทั้งการเชิญเจ้าของอาชีพร่วมกำหนดสมรรถนะที่จำเป็น

ประเด็นที่สอง ในการวิเคราะห์แนวทางการกำหนดรายวิชาภาษารัสเซียเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในอนาคตผ่านมุมมองของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผลการศึกษาพบว่า สถาบันการศึกษาควรส่งเสริมรายวิชาภาษารัสเซียเพื่อการท่องเที่ยวและการบริการให้มีการจัดการเรียนการสอนต่อไป ซึ่งนอกจากจะสามารถตอบโจทย์การทำงานของนักเรียนในอนาคตได้แล้ว ยังสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาของรัฐบาลอีกด้วย ขณะเดียวกันควรให้ความสำคัญกับรายวิชาภาษารัสเซียเพื่อการแพทย์และสาธารณสุขมากขึ้น เนื่องจากสายงานดังกล่าวเป็นแนวโน้มขยายการขับเคลื่อนต่างๆ ที่รัฐกำลังผลักดันให้เป็นจุดแข็งของการพัฒนาประเทศ และนอกจากนี้ทิศทางการศึกษาภาษารัสเซียเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในอนาคตควรให้ความสำคัญกับรายวิชาที่แปลกใหม่และตอบโจทย์แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้แก่ ภาษารัสเซียในมิติภาคการเกษตรและการอาหาร โดยรายวิชาดังกล่าวสามารถกำหนดเป้าหมายในการใช้ภาษารัสเซียในบทบาทของการนำเข้าหรือส่งออกสินค้าการเกษตรที่ไทยมีศักยภาพสูงในระดับนานาชาติได้ ตลอดจนรายวิชาภาษารัสเซียในมิติวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและการเป็นผู้ประกอบการ ที่จะเป็นการเปิดโอกาสให้กับผู้เรียน ได้ฝึกปฏิบัติการใช้ภาษารัสเซียเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการค้าและบริการกับบุคคลหรือหน่วยงานต่างประเทศที่สื่อสารภาษารัสเซีย รวมทั้งรายวิชาการแปลภาษารัสเซีย ควรมี

รายละเอียดและเนื้อหาที่สอดคล้องกับหน่วยงานหรืออุตสาหกรรมที่สำคัญตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยจากประเด็นด้านรายวิชาต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้นควรมีการฝึกหรือกระตุ้นผู้เรียนเกิดการตั้งคำถาม การคิดเชิงวิพากษ์ การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีม ตามกรอบและทิศทางของการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของเครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และสภาเศรษฐกิจโลกควบคู่ไปกับการฝึกทักษะทางภาษาทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

การอภิปรายผล

จากผลการศึกษาสถานภาพและแนวทางการศึกษาของรายวิชาภาษารัสเซียเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในศตวรรษที่ 21 สามารถอภิปรายผลการศึกษาในประเด็นต่างๆ ได้ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่ง การจัดการเรียนการสอนในกลุ่มวิชาภาษารัสเซียเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในงานวิจัยดังกล่าวได้รับอิทธิพลมาจากการศึกษาภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ กล่าวคือเป็นการศึกษาภาษาที่มีลักษณะแตกต่างจากการศึกษาภาษาทั่วไป เนื่องจากมีการกำหนดเป้าหมายหรือเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning outcome) เพื่อนำไปใช้ในการทำงานหรือวัตถุประสงค์ทางวิชาการต่างๆ (Dudley-Evan & John, 1998) ดังนั้นมีหลายกรณีที่น่าสนใจที่นักวิชาการให้ความสำคัญกับความต้องการของผู้เรียนเป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน และเน้นการศึกษาประเด็นใดประเด็นหนึ่งแบบเจาะลึกเพื่อประโยชน์กับผู้เรียน เช่น วิชาภาษารัสเซียด้านการท่องเที่ยวที่ควรมีการพิจารณาคำศัพท์และขั้นตอนการทำงานต่างๆ ของอาชีพมัคคุเทศก์อย่างละเอียด ตามแนวทางการพัฒนาเนื้อหาวิชา

ที่มุ่งเน้นสมรรถนะของผู้เรียน (Competency-based curriculum) ที่เปิดโอกาสให้มีการสร้างสมรรถนะในตัวนักศึกษา มีการฝึกอบรมผู้เรียนให้มีสมรรถนะสำหรับการทำงานในวงการดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ตรีคม พรหมมาบุญ และคณะ, 2563) อย่างไรก็ตามก็ดีผู้วิจัยมองว่าในประเด็นดังกล่าวควรมีการสร้างสมดุลระหว่างความต้องการของผู้เรียนและความต้องการของภาครัฐหรือหน่วยงานขององค์กรที่เกี่ยวข้องมากขึ้น อีกทั้งเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอนควรมองแบบองค์รวม ดังกรณีของภาษารัสเซียเพื่อการท่องเที่ยวที่ไม่เพียงพิจารณารายละเอียดทำงานต่างๆ มักคุเทศก์เท่านั้น แต่ควรสร้างความเข้าใจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องร่วมด้วยเพื่อประโยชน์กับผู้เรียนในการประยุกต์เข้ากับการทำงานที่หลากหลาย ทั้งนี้การพิจารณาความต้องการของภาครัฐสามารถพิจารณาได้ในหลายลักษณะ หนึ่งในนั้นคือกรอบนโยบายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2564) ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยตามสภาพแวดล้อมภายนอกจากกระแสต่างๆ ในต่างประเทศ การเจริญเติบโตอย่างก้าวกระโดดของเทคโนโลยี ตลอดจนโรคระบาดต่างๆ แนวนโยบายของภาครัฐมีผลกระทบต่อการกำหนดนโยบายหรือการวางแผนทางของภาคเอกชนซึ่งจัดเป็นภาคส่วนสำคัญต่อตลาดแรงงานของผู้ใช้ภาษารัสเซียตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การพัฒนาการเรียนการสอนภาษารัสเซียเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะจึงควรมีการคำนึงถึงความสำคัญของสมรรถนะของผู้เรียนที่ต้องตอบโจทย์ตลาดแรงงานและแนวทางยุทธศาสตร์ของชาติในเวลาเดียวกัน การเปิดโอกาสให้ผู้เชี่ยวชาญในสายอาชีพนั้นๆ เข้ามาร่วมให้กับปรึกษาในการออกแบบเนื้อหาวิชาภาษารัสเซียเพื่อ

วัตถุประสงค์เฉพาะต่างๆ สามารถช่วยลดช่องว่างความรู้ทางวิชาการกับความรู้ความเข้าใจการใช้งานจริงตามสายอาชีพนั้นๆ ให้กับผู้เรียนได้

ประเด็นที่สอง การพิจารณาความนิยมของรายวิชาที่มีการจัดการเรียนการสอนภาษารัสเซียเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในปัจจุบันยังไม่สามารถเป็นเครื่องชี้วัดถึงการให้ความสำคัญของภาษารัสเซียในโลกของการทำงานต่างๆ ได้อย่างสมบูรณ์ เนื่องจากปัจจัยในการกำหนดและเปิดรายวิชาการเรียนการสอนภาษารัสเซียเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ ขึ้นอยู่กับความเชี่ยวชาญของผู้สอน ตลอดจนบริบทของแต่ละหลักสูตร ตลอดจนสถาบันการศึกษาเป็นสำคัญ ดังในกรณีของหลักสูตรรัสเซียศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่นอกจากจะมีจัดการเรียนการสอนด้านภาษารัสเซียแล้วยังมีการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการเมือง เศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม และมิติด้านอื่นๆ ประกอบ (คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2561) ซึ่งอาจส่งผลต่อความหลากหลายในรายวิชาภาษารัสเซียในแขนงต่างๆ รวมถึงในแขนงด้านภาษารัสเซียเพื่อการวัตถุประสงค์เฉพาะ ในขณะที่สาขาวิชาภาษารัสเซียในหลักสูตรอื่นทั้งในสถาบันเดียวกันและต่างสถาบันสามารถจัดการเรียนการสอนในรายวิชาภาษารัสเซียได้หลากหลายมากกว่า

ดังนั้น ผู้สอนหรือสาขาวิชาควรมีแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงรายวิชาต่างๆ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันอยู่เสมอ เช่น การพัฒนาตามแนวทางของภาครัฐ หรือทิศทางของกระแสสังคมที่มีความเกี่ยวข้องกับภาษาต่างประเทศนั้นๆ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดีผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตเพิ่มเติมว่าในกรณีของการพิจารณาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติอาจไม่สามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดรายวิชาภาษารัสเซีย

เพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อการทำงานได้ทั้งหมด
เนื่องจากภาษารัสเซียอาจมีความจำเป็นในหลาย
ส่วน ซึ่งอาจไม่ได้อยู่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ เช่น ภาษารัสเซียเพื่อนิติศาสตร์
หรือเพื่อกระบวนการยุติธรรม ดังนั้นจึงควรมี
กรอบในการพิจารณาเพื่อการกำหนดภาษารัสเซีย
เพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะที่หลากหลาย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัย ไปใช้

1.1 ควรมีการประยุกต์แนวคิดการ
กำหนดรายวิชาด้านภาษารัสเซียเพื่อวัตถุประสงค์
เฉพาะในอนาคตให้เกิดความแปลกใหม่และ
สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาของแผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

1.2 ควรมีการนำแนวคิดในรายวิชาภาษา
รัสเซียเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อไปปรับใช้
ในการออกแบบเอกสารประกอบการสอนหรือตำรา
ในรายวิชาภาษารัสเซียเพื่อการทำงานในแวดวง
ต่างๆ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาทิศทางของรายวิชา
ภาษารัสเซียเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในแวดวง
วิชาการหรือหลักสูตรระดับอุดมศึกษาในประเทศ
รัสเซีย

2.2 ควรมีการศึกษาเจาะลึกรูปแบบการ
พัฒนาภาษารัสเซียเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะใน
รายวิชาใดรายวิชาหนึ่ง เช่น ภาษารัสเซียเพื่อการ
ท่องเที่ยว หรือภาษารัสเซียเพื่อการแพทย์และ
สาธารณสุข เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. (2564). *สู่เส้นทางสุขภาพสายประเทศไทย*. http://mrd-hss.moph.go.th/mrd1_hss/wp-content/uploads/2021/09/The-Journey-To-Thailand-Health-Tourism-EP.1.pdf.
- กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา. (2564). *สถิติด้านการท่องเที่ยว ปี 2564*. https://www.mots.go.th/more_news_new.php?cid=628
- กิตติยา เกิดปลั่ง, จิตติมา กมลเนตร, พิษญา ดิยะรัตนชัย และพัชรี ศรีใส. (2563). การพัฒนาสมรรถนะบัณฑิตสาขาภาษาอังกฤษภายใต้การเรี้นรู้จากประสบการณ์จริง. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 14(3), 1-11.
- คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ. (2562). *แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (12) ประเด็น
การพัฒนาการเรียนรู้ (พ.ศ. 2561-2580)*. [http://nscr.nesdb.go.th/wp-content/
uploads/2019/04/12-การพัฒนาการเรียนรู้.pdf](http://nscr.nesdb.go.th/wp-content/uploads/2019/04/12-การพัฒนาการเรียนรู้.pdf)
- คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2561). *หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัสเซียศึกษา
หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561*. ได้มาจาก [https://arts.tu.ac.th/uploads/_2561_ฉบับย่อ
%20.pdf](https://arts.tu.ac.th/uploads/_2561_ฉบับย่อ%20.pdf).
- ชนะ กลีภรณ์. (2548). *เอกสารประกอบการบรรยายยุทธวิธีการพัฒนาหลักสูตรอาชีวะและเทคโนโลยีศึกษา.
เอกสารอัดสำเนา*
- ณัฐชา เจलयสุข. (2539). การพัฒนาหลักสูตรแบบเรียนและการสอนภาษาอังกฤษเฉพาะกิจ. *วารสาร
พัฒนาบริหารศาสตร์*, 36(2), 217-248.

- ตรีคม พรหมบุญ, ประชิต อินทะกนก, วนิดา หอมจันทร์, สิริลักษณ์ บั๋งทอง, บุญทวี อิ่มบุญตา, ศุภธน กฤษ ยอดสละ และวัชรภรณ์ เรืองสิทธิ์. (2563). *การพัฒนากระบวนการทดสอบสมรรถนะหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นเพื่อส่งเสริมการยกระดับคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21*. <http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENT/ER6/DRAWER059/GENERAL/DATA0000/00000379.PDF>
- ทัตทริยา เรือนคำ และยุทธศักดิ์ ชื่นใจชน. (2559). การสำรวจการรับรู้การเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะของวิทยาลัยพณิชยการบึงพระพิบูลโลก. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง*, 5(2), 77-94.
- พลิสา สุนทรเสวต. (2561). การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (ESP) ในศตวรรษที่ 21. *วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี*, 14(2), 1-26.
- ภาณุภาค ผ่องอำพันธ์. (2564). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาษาฝรั่งเศสขั้นพื้นฐานสำหรับพยาบาลวิชาชีพ กรณีศึกษา: โรงพยาบาลกรุงเทพพญา จังหวัดชลบุรี*. ได้มาจาก http://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcms/files/52810156.pdf.
- รมย์ ภิรมนตรี. (2546) จากภาษาฝรั่งเศสถึงรัสเซียศึกษา: ความเป็นมาและความจำเป็น. *วารสารศิลปศาสตร์*, 3(2), 66-84.
- วัสมิลล์ วัชรกวีศิลป์. (2561). ภาษาเยอรมันเพื่อการเจรจาต่อรองและแบบทดสอบเฉพาะในแง่การสอนภาษาเยอรมันเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะทาง. *วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 14(2), 32-61.
- ศุภรัตน์ แสงฉัตรแก้ว และพนกฤษ อุดมกิตติ. (2562). *โครงการย่อยที่ 1: การศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติกลุ่มเป้าหมายภายใต้โครงการ THE LINK*. http://www.sure.su.ac.th/xmlui/bitstream/id/7dfab382-4546-4d79-af93-e8c9148c33f9/MN_Suparat_Saengchatkaew+.pdf?attempt=2.
- สมพร โกมารทัต. (2555). รูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจนำเที่ยว. *วารสารสุทธิปริทัศน์*, 26(79), 43-62.
- สิริจิตต์ เดชอมรชัย. (2564). *การจัดการเรียนรู้ภาษาฝรั่งเศส: ทบทวน ทิศทาง ทำทาย*. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2564). *การสำรวจภาวะการทำงานของประชากรที่ราชอาณาจักร ไตรมาส 2: เมษายน-มิถุนายน 2564*. สำนักงานสถิติแห่งชาติ
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2564). (ร่าง) *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13*. <https://www.nesdc.go.th/download/document/Yearend/2021/plan13.pdf>
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2565). *การค้าไทยกับต่างประเทศ*. http://impexp.oae.go.th/service/t1.php?S_YEAR=2565&C_TYPE=1&CONTINENT_ID=88&CONTINENT_ID=&COUNTRY_ID=RU&wf_search=&WF_SEARCH=Y.
- เอนก เทียนบูชา. (2559). หลักสูตรระดับอุดมศึกษาที่มุ่งเน้นสมรรถนะ. *วารสารจันทร์เกษมสาร*, 22(43), 33-47.

- Ageeva, J. & Wang, M. (2020). Text for specific purposes in professional communication. *Philology and Culture*, 2(60), 7-11.
- Akischeva, A. T. (2017). The study of the professional Russian language as the most important means in mastering the chosen specialty. *Pedagogika vysshey shkoly*, 2(8), 89-92.
- Alyunina, Y. M. & Shaklein, V.M. (2019). Russian as a foreign language for specific purposes: medical students listening skills training. *Russkiy Yazyk Za Rubezhom*, 1, 25-29.
- Bogdanova, S. A. (2014). On the issue of creating textbooks for the study of the Russian language by foreign citizens for special purposes. *Proceedings of the III International Scientific and Methodological Conference ; January 24-25, 2014* (pp. 26-61). Voronezh State University.
- Brand Buffet. (2564). 20 แนวโน้มตลาดงานปี '64-'65 “จ้างงานลดลง-เงินเดือนสำคัญกว่า Work-Life Balance-ต้อง Upskill-Reskill”. <https://www.brandbuffet.in.th/2021/08/job-trend-insights-2021-2022/>
- Detourbe, M. A. (2017). Mapping specialized domains through a wide-angled interdisciplinary approach: The case of British higher education and research. *International Journal of Language Studies*, 11(3), 73-94.
- Dudley-Evans, T. & St. John, M. J. (1998). *Development in English for specific purposes*. Cambridge University press.
- Hsiang, Y. H., ธนาพร ปัญญาอมรวัฒน์ และอนุช สุทธิธัญกุล. (2561). การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนภาษาจีนเพื่อการสื่อสารสำหรับธุรกิจโทรคมนาคม และการประเมินผลการนำไปใช้. *วารสารปัญญาภิวัฒน์*, 10(2), 253-263.
- Hutchinson, T. & Waters, A. (1989). *English for specific purpose*. Cambridge University press.
- Karimova, I. Kh. & Khodjayeva, M. J. (2014). Cognitive-Interactive technology of the formation of students' business abilities in the process of Russian language studies. Bulletin of the Tajik State University of Law, Business and Politics. *Humanities Series*, 283-293.
- Kazakova, O. A. & Frik, T. B. (2019). Professional foreign language course for international students: approaches to content selection. *Philological Class*, 2(56), 106-107.
- Partnership for 21st Century Learning. (2019). *Framework for 21st century learning definitions*. https://static.battelleforkids.org/documents/p21/P21_Framework_DefinitionsBFK.pdf.
- Robinson, P.C. (1991). *ESP today: A practitioner's guide*. Prentice Hall.
- Salmani-Nodoushan, M. A. (2020). English for specific purposes: Traditions, trends, directions. *Studies in English Language and Education*, 7(1), 247-268.
- Sedova, P. V. (2015). Russian language as a means of professional communication of foreign medical students. Bulletin of Omsk State Pedagogical University. *Humanities Studies*, 5, 38-41.

-
- Smit, N. L. (2018). Comparative analysis of the Russian traditional methods of teaching RFL, the project method and the European approach to teaching foreign languages for special (professional) purposes (LSP / ESP) in touristic discourse. *The services in Russia and abroad*, 49(82), 6-15.
- World Economic Forum. (2015). *The skills needed in the 21st century*. <https://widgets.weforum.org/nve-2015/chapter1.html>.